

Saksbehandler: Oddrun Bollingmo, 73 55 94 31
Vår dato: 15.10.2010 Vår ref.: 2010/1558
Deres dato: 16.06.2010 Deres ref.: 200704148-/GT

Det kongelige arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Høring - NOU 2010:5 - Aktiv deltakelse - likeverd og inkludering - et helhetlig hjelpemiddeltilbud

Generelt

HiST finner NOU 2010:5 "Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering – et helhetlig hjelpemiddeltilbud" omfattende og langt på veg beskrivende for situasjonen når det gjelder hjelpemiddeltilbudet i Norge. Det er en viktig utredning som setter fokus på et komplisert og komplekst område hvor alderssammensetning i befolkningen, medisinske nyvinninger og teknologisk utvikling medfører store utfordringer. Sammen med omorganiseringen av hjelpeapparatet og nye lover skapes det behov for å rydde i ansvarsfordelinger og økonomi. Når det gjelder forslagene, vil vi avgrense oss til forhold som angår høyere utdanning.

Høyere utdanningsinstitusjoners ansvar og rolle

Utredningen er fyldig om hjelpemidler i opplæring til og med videregående skole og i forhold til arbeid (pkt. 1.4/16.1). Den berører i liten grad studier ved universiteter og høyskoler. Dette kan bero på ulike departementers ansvars- og myndighetsområder, og det kan bero på en oppfatning av at dette i liten grad gjelder høyere utdanning.

Stjernøutvalgets utredning peker imidlertid på manglende tilpasning av undervisningen i høyere utdanning i forhold til at vi får en mer uensartet studentmasse. Antallet studenter med hjelpebehov er økende i høyere utdanning, både når det gjelder tilrettelegging, tekniske hjelpemidler og behov for det som i utredningen er kalt funksjonsassistenter (pkt 16.2.15). En del av disse studentene får utdanningen dekket via NAV som ledd i rehabilitering. I den forbindelse har vi i noen tilfeller vært spørrende til om høyere utdanningsinstitusjoner betraktes som arbeidsgivere?

Utredningen problematiserer ikke dette, men vi har erfart at NAV betrakter oss som arbeidsgiver. Og vi påtar oss arbeidsgiveransvar for faddere/studentassistenter når studenter får innvilget dette fra NAV. NAV begrunner sitt behov for å praktisere det slik, med at de ikke kan ha arbeidsgiveransvar. Dette medfører ekstra arbeid for oss, og vi er spørrende til denne praksisen.

Utredningen viser til Midtlyngutvalgets forslag om at retten til spesialundervisning i opplæringsloven erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging som også omfatter ulike typer hjelpemidler. Utvalget foreslår "at et sterkere sektoransvar for opplæringshjelpemidler blir vurdert i sammenheng med oppfølgingen av Midtlyngutvalget. Utvalget legger til grunn at hjelpemidler som krevet integrering i den praktiske og pedagogiske sammenheng bør overføres til opplæringsmyndighetene..." (pkt. 1.4.7/16.2.7). Også her ser dette ansvaret ut til å skulle stoppe ved barnehage- og opplæringsloven, og universitet og høyskole er ikke nevnt. Hva innebærer dette for universiteter og høyskoler?

Vår dato: 15.10.2010 Vår ref.: 2010/1558

Utvalgets forslag

HiST støtter utvalgets forslag om lovendringer og å sette ned et lovutvalg (16.2.1). I dette arbeidet bør også universitet - og høgskolers ansvar og rolle vies oppmerksomhet. Det bør bli en tydeliggjøring av hva høyere utdanningsinstitusjoner forventes å bidra med. Dette er uklart i dag og uklart i utredningen.

Ved HiST har vi i liten grad gått til innkjøp av spesielle hjelpemidler ut over faste installasjoner (for eksempel teleslynger). Vi har satset på at studentene har sine personlig hjelpemidler. Men presset mot å investere i hjelpemidler, og ikke bare i bygningsmessige forhold, er økende. Vi håper derfor at dette blir tatt i betraktning i det videre arbeidet i forhold til økonomien innen området.

Forventningene til at en også innen høyere utdanning skal ha kunnskap og kompetanse innen hjelpemiddelområdet gjør at vi støtter forslaget om å opprette et rådgivende ekspertorgan (pkt 16.2.3) forutsatt at det blir gitt tilstrekkelig oversikt og kompetanse.

Høyere utdannings betydning for arbeidsmuligheter

Det å fullføre høyere utdanning vil kunne bidra til at særlig unge mennesker med funksjonsnedsettelse, lettere får seg arbeid. Utredningen nevner (pkt. 16.2.15) at forsøksordningen med funksjonsassistenter i arbeidslivet bør prioriteres høyt. Vi mener at dette også bør gjelde i høyere utdanning. Ved HiST har vi – i samarbeid med NTNU, NAV og SiT – prosjektet "Studier med støtte". Rådgiverne i prosjektet følger opp studenter med psykiske lidelser for at de skal greie å gjennomføre sine studier. Behovet er stort, og kapasiteten er sprengt etter bare to års drift. Foreløpige resultater viser at studenter med psykiske lidelser profiterer stort på dette tiltaket; de avlegger flere eksamener og får bedre resultater. En videreføring av dette tilbudet etter prosjektperioden, bør vurderes i tilknytning til utredningen.

Forskning

Et forskningsfelt som kan utpeke seg i forhold til opplæring, er effekten av ulike hjelpemidler. Det mangler dokumentert kunnskap om virkningen av ulike tiltak. Derfor kan det være ønskelig å vurdere noe oppfølgingsforskning omkring dette, eksempelvis som mulig ledd innen utdanningsforskning.

Med hilsen

Gunnar Bendheim
studiedirektør
Seksjon for studier, kommunikasjon og
bibliotek

Oddrun Bollingmo
rådgiver